

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9CoCsp/1/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4119203935
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 01. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Andrea Szombathová-Poláková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4119203935.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovvej a členiek senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a JUDr. Kataríny Marčekovej, v spore žalobkyne: B. C., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. rad XXXX/XX, M., zastúpená Občianskym združením OPOS, so sídlom A. Hlinku 1084/24A, Trenčianska Teplá, IČO: 51 147 688 proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a. s., so sídlom Teplická 7434/147, Piešťany, IČO: 36 234 176, zastúpený Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s. r. o., so sídlom 1. mája 173/11, Trenčín, IČO: 47 234 679, o zaplatenie 1.552,52 eura s príslušenstvom a iné, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 3. októbra 2019 č. k. 36Csp/43/2019-108 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutých vyhovujúcich výrokoch (I., II.) a vo výroku o náhrade trov konania (IV.) z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 1.555,52 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 1.555,52 eura od 11. 04. 2019 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Ďalším výrokom rozhodnutia určil, že úver zo zmluvy č. SUA13/005422 zo dňa 05. 11. 2013, uzatvorený medzi žalobkyňou a žalovaným, je bezúročný a bez poplatkov. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100% s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením. Rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ustanoveniami § 52 ods. 1, § 53 ods. 2, 5, § 107 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 7 ods. 1, § 9 ods. 1, 2 písm. b/, j/, § 11 ods. 1 písm. b/, ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z.. Uviedol, že žalobou zo dňa 11. 04. 2019 sa žalobkyňa domáhala, aby jej žalovaný zaplatil sumu 1.555,52 eura titulom bezdôvodného obohatenia, ako aj určenia, že úver zo zmluvy č. SUA13/005422 zo dňa 05. 11. 2013, uzatvorený medzi žalobkyňou a žalovaným, je bezúročný a bez poplatkov, zároveň si uplatnila nárok na náhradu trov konania. V žalobe uviedla, že ako dlžník uzavrela so žalovaným ako veriteľom dňa 05. 11. 2013 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. SUA13/005422, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru na nákup motorového vozidla značky Volkswagen Golf 2.0 TDI Sportline, VIN: H v hodnote 6.690 eur. Dňa 05. 11. 2013 bola uhradená aj mimoriadna splátka, tzv. akontácia vo výške 669 eur, ktorá bola odrátaná od celkovej ceny vozidla. Celková výška úveru bola žalovaným vyrátaná v sume 6.021 eur ako doplatok za cenu vozidla po odrátaní akontácie s úrokovou sadzbou vo výške 21,925509% ročne a RPMN vo výške 25,96%. Celková čiastka teda predstavovala sumu 9.948 eur, pričom splatenie úveru bolo zabezpečené prevodom vlastníctva motorového vozidla, keď ako jeho vlastník v technickom preukaze je zapísaný žalovaný a žalobkyňa je evidovaná len ako jeho držiteľka, ako aj bolo zabezpečené zrážkami zo mzdy. V tomto prípade ide podľa žalobkyne o spotrebiteľský úver. Predajca motorového vozidla - V. C. - BRIAM, ktorého si žalobkyňa vybrala, jej navrhol uhradiť cenu vozidla cez úver spoločnosti HOME CREDIT a. s. Pripravil zmluvy, ktoré boli formalizované a štandardizované a žalobkyňa ich podpísala v dobrej viere, že práve veriteľ bude

postupovať s odbornou starostlivosťou. Ku dňu podania žaloby uhradila žalovanému sumu 7.576,52 eura. Stratila schopnosť splácať úver a zo strany žalovaného jej bola doručená žiadosť o odovzdanie vozidla. Namietala neprijateľné zmluvné podmienky, a to neprípustnosť zabezpečovacieho prevodu práva pri spotrebiteľskej zmluve, rozporovala výšku nákladov spojených s poskytnutím úveru vo výške 4.094,25 eura. Bol jej poskytnutý úver v sume 6.021 eur, a to v krátenej forme, preto nemala možnosť využiť ekonomicky celú deklarovanú sumu istiny. Namietala aj postup žalovaného pri výške ročnej percentuálnej miery nákladov 25,96%. Uvedené skutočnosti odôvodňovali podľa žalobkyne záver, že úver je bezúročný a bez poplatkov, z dôvodu čoho nemá povinnosť a žalovaný právo na iné plnenie ako je suma, ktorú jej žalovaný ako veriteľ skutočne poskytol. Pretože doteraz uhradila sumu 7.576,52 eura, uplatnila si nárok na vrátenie sumy 1.555,52 eura. Súd dospel po vykonanom dokazovaní k záveru, že v predmetnej veci žalobkyňou uplatnené nároky majú základ v spotrebiteľskej zmluve. Ide o vzťah medzi obchodníkom a spotrebiteľom, pričom spotrebiteľ úver prijíma na spotrebu. Tento vzťah je typickým občianskoprávnym vzťahom. V súlade s princípmi ochrany spotrebiteľa je potrebné na uvedený vzťah aplikovať právnu úpravu o občianskych právach, a nie podnikateľské právo. Mal za nesporné, že k uzatvoreniu zmluvy o spotrebiteľskom úvere došlo, žalobkyňa úver čerpala. V mene žalovaného ako veriteľa zmluvu uzatváral zástupca (finančný agent), preto zmluva o spotrebiteľskom úvere má obsahovať aj údaje o ňom v rozsahu údajov ako u veriteľa, a to podľa toho, či ide o finančného agenta právnickú osobu alebo fyzickú osobu. V tomto prípade išlo o fyzickú osobu, ktorá podnikala pod obchodným menom Daniel Kopáčik - BRIAM, miesto podnikania C. nad Z. XXX, XXX XX C. nad Z., IČO: 41 831 438. V záhlaví zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 05. 11. 2013 je uvedené len obchodné meno zástupcu veriteľa, miesto podnikania uvedené nie je a ani nie je uvedená jeho adresa trvalého pobytu, ako ani jeho identifikačné číslo. Súd pri posúdení zmluvy o spotrebiteľskom úvere dospel k záveru, že zmluva bola nepochybne uzatváraná v zastúpení finančným agentom a v zmluve sa nenachádzajú identifikačné údaje týkajúce sa finančného agenta tak, ako to vymedzuje § 9 ods. 2 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch, absentuje miesto podnikania finančného agenta, ako aj jeho identifikačné číslo. Na základe toho súd považoval poskytnutý spotrebiteľský úver za bezúročný a bez poplatkov podľa § 11 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch, pretože neobsahuje náležitosť podľa § 9 ods. 2 písm. b) tohto zákona. Ďalším dôvodom spôsobilým vyhodnotiť predmetnú zmluvu ako nerešpektujúcu zákon o spotrebiteľských úveroch a poskytnutý úver ako bezúročný a bez poplatkov je to, že dodávateľ nekonal s odbornou starostlivosťou a nezistil si tzv. bonitu spotrebiteľa, teda jeho schopnosť poskytnutý spotrebiteľský úver splácať. Ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. Pri hrubom porušení odbornej starostlivosti sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie tejto povinnosti sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez nahliadnutia do príslušnej databázy údajov o spotrebiteľoch na účely posudzovania ich schopnosti splácania úverov. Súd je ex offo povinný zmluvný vzťah majúci charakter spotrebiteľského vzťahu posudzovať z hľadiska noriem na ochranu spotrebiteľa; je povinný preto skúmať, či niektorá zo zmluvných podmienok nemá charakter neprijateľnej zmluvnej podmienky, na neprospech spotrebiteľa. Smernica Rady 92/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách v čl. 7 ods.1 ukladá členským štátom zabrániť súvislému používaniu neprijateľných zmluvných podmienok. Súd teda predloženú spotrebiteľskú zmluvu podrobil takejto súdnej kontrole aj vo vzťahu k tomuto ustanoveniu. Ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch nemožno vykladať inak ako ustanovenia na ochranu spotrebiteľa tým, že definujú práva a povinnosti súvisiace s poskytovaním spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa spojených s poskytovaním spotrebiteľského úveru a ďalšie opatrenia. Predmetný zákon v § 11 definuje, kedy je potrebné považovať poskytnutý úver za bezúročný a bez poplatkov. Dôvodom takéhoto záveru (o bezúročnosti a bezpoplatkovosti) je aj hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch. Splnenie tejto povinnosti preukazuje dodávateľ, ktorého zaťažuje v tomto smere dôkazné bremeno. Z obsahu súdneho spisu vyplýva len to, že veriteľ využíva na posúdenie schopnosti žiadateľa splácať úver databázu neplatičov Solus (uvedené v štandardných európskych informáciách o spotrebiteľskom úvere); iné skutočnosti, ktorými by si veriteľ splnil svoju povinnosť- t. j. posúdil schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, zo spisu nevyplývajú. V tomto prípade by nemohol obstať ani prípadný argument žalovaného, že mu súd neumožnil predložiť dôkaz o splnení uvedenej povinnosti; v samotných vyjadreniach žalovaného absentuje skutkové tvrdenie (o splnení povinnosti) a dôkaz skutkového tvrdenia. Dôkazné bremeno bolo v tomto smere na strane žalovaného ako dodávateľa. Neunesenie dôkazného bremena nemožno považovať za vadu podania,

v prípade ktorej by bol súd povinný vyzvať na odstránenie, resp. doplnenie podania. Súd zároveň poukázal na to, že v úverovej zmluve zo dňa 05. 11. 2013 je uvedená suma 10.115,25 eura ako celková čiastka splatná spotrebiteľom, pričom pri prepočte výšky mesačnej splátky v sume 165,80 eura, ktorá sa vynásobí počtom splátok - 60, je výsledná suma 9.948 eur. Ak k tejto sume pripočítame časť kúpnej ceny, uhradenej v hotovosti žalobkyňou pri podpise zmluvy, dostaneme sumu vo výške 10.617 eur, čo nie je tiež suma totožná so sumou 10.115,25 eura. Vzhľadom na uvedené, súd prvej inštancie považoval spotrebiteľský úver za bezúročný a bez poplatkov, preto žalobkyňa bola povinná zaplatiť žalovanému titulom úveru len istinu poskytnutého úveru, t. j. sumu 6.021 eur. Žalobkyňa preukázala, že žalovanému uhradila celkovo sumu 7.576,52 eura, čo je o 1.555,52 eura viac ako výška poskytnutého úveru. K tomu si žalobkyňa uplatnila sumu 167,25 eura ako uhradený poplatok za poskytnutie úveru v hotovosti pri podpise zmluvy. Súčet súm 7.409,27 eura a 167,25 eura predstavuje sumu vo výške 7.576,52 eura. Vo vzťahu k žalovaným vznesenej námietke premlčania súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa v tomto spore nevedela, že platby, ktoré od nej žalovaný prijal nad výšku istiny, od nej prijímal protizákonne. Dňa 06. 05. 2017 žalobkyňa uhradila žalovanému sumu 770 eur, a to z dôvodu, že jej chcel odobrať motorové vozidlo. Až po tom začala riešiť celú situáciu a po získaní informácií z internetu zistila, že žalovaný nemá nárok na úroky, preto motorové vozidlo odmietla vydať žalovanému dňa 16. 08. 2017 a bezodkladne na to zaslala žalovanému návrh dohody o urovnaní dňa 25. 08. 2017. Zároveň sa obrátila so žiadosťou na Ministerstvo spravodlivosti SR. Z uvedeného je zrejmé, že najskôr až v júli 2017, ako sama uviedla, sa dozvedela, že žalovaný od nej prijal platby v rozpore so zákonom a že jej predložil na podpis formulárovú spotrebiteľskú zmluvu, ktorá v rozpore so zákonom vytvárala dojem, že na platby, na ktoré podľa zákona právo nemal, právo má. Až získaním vedomostí o týchto skutočnostiach prichádzalo do úvahy podanie žaloby a až od tohto momentu mohla začať plynúť subjektívna premlčacia doba. Vo veci nie je možné stotožniť sa s tvrdením žalovaného o potrebe začatia počítania behu 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby od momentu úhrady poslednej splátky istiny žalobkyňou dňa 14. 12. 2016. To, že žalobkyňa nemala vedomosť o bezdôvodnom obohatení, svedčí aj to, že po dátume 14. 12. 2016 (kedy mala začať plynúť tiež subjektívna premlčacia lehota podľa žalovaného) vykonala ešte úhrady v prospech účtu žalovaného. Je pomerne bežné, najmä u osôb neznalých práva, že tieto prvotné informácie o svojich právach a povinnostiach získavajú sprostredkované, či už prostredníctvom príbuzných, známych, priateľov alebo prostredníctvom médií a internetu. Až po získaní prvotnej informácie sa začnú bližšie zaujímať o svoje práva a povinnosti a brániť sa. Ak teda získala vedomosť o bezdôvodnom obohatení podľa jej vyjadrenia v priebehu júla 2017, podala žalobu v priebehu plynutia 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby. Záver o uplynutí 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby podľa názoru prezentovaného žalovaným ku dňu 14. 12. 2018, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a navyše odporuje aj ustálenej rozhodovacej praxi, prezentovanej množstvom rozhodnutí zdôrazňujúcich skutočnú, a nie iba predpokladanú vedomosť o skutku z porušenia práva zakladajúceho nárok na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia. Vo vzťahu k trojročnej objektívnej premlčacej dobe súd konštatoval, že istinu poskytnutého úveru zaplatila žalobkyňa splátkou ku dňu 14. 12. 2016, t. j. objektívna trojročná premlčacia doba začala plynúť odo dňa 15. 12. 2016 a uplynula by ku dňu 14. 12. 2019. Tým, že žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia bola podaná na súd dňa 11. 04. 2019, t. j. v rámci plynutia premlčacej doby, vznesená námietka premlčania zo strany žalovaného nie je dôvodná. Súd prvej inštancie tak zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 1.555,52 eura titulom vydania bezdôvodného obohatenia - došlo k plneniu bez právneho dôvodu (výrok I.). Zároveň určil, a to v súlade s § 11 ods. 1 písm. b) a ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, že úver zo zmluvy č. SUA13/005422 zo dňa 05. 11. 2013, je bezúročný a bez poplatkov (výrok II.). Súd zaviazal žalovaného aj na zaplatenie úroku z omeškania, ale len vo výške 5% ročne z priznanej dlžnej sumy, a to počnúc dňom podania žaloby, keď súd uznesením zo dňa 04. 09. 2019 č. k. 36Csp/43/2019-86 pripustil zmenu žaloby o uplatnený úrok z omeškania vo výške 5,05% ročne zo sumy 1.555,52 eura od 11. 04. 2019 do zaplatenia. Keďže základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k 11. 04. 2019 predstavovala 0,00%, súd priznal úrok z omeškania vo výške 5% ročne z dlžnej sumy a vo zvyšku žalobu žalobkyne zamietol (výrok III.). O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 CSP, a vzhľadom na skutočnosť, že žalobkyňa bola v konaní úspešná v celom rozsahu, súd žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na plnú náhradu trov konania.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie, v jeho vyhovujúcich výrokoch a vo výroku o náhrade trov konania, napadol v zákonnej lehote odvolaním žalovaný, z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. f) a písm. h) CSP. So závermi súdu prvej inštancie nesúhlasí, úverovú zmluvu považuje za uzatvorenú korektne a v súlade so zákonnou úpravou § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. Rovnako považuje aj bonitu za preverenú s najvyššou možnou mierou opatrnosti. Vo vzťahu k informáciám o finančnom agentovi poukázal na to, že tieto informácie ohľadne predávajúceho ako finančného agenta sú uvedené v bode

2.2 zmluvy, dokonca v hrubo označenom formáte písma, preto mu nie je zrejmé, ako dôraznejšie mal informácie o predávajúcom ako finančnom agentovi uviesť. Okrem toho, žalobkyni boli pred podpisom zmluvy predložené aj Štandardné európske informácie, takže informačná povinnosť bola z jeho strany nepochybne dodržaná. Zákon o spotrebiteľských úveroch v ustanovení § 9 ods. 2 písm. b) nikde bližšie nešpecifikuje a nestanovuje, akým spôsobom a na ktorom mieste zmluvy majú byť informácie o finančnom agentovi uvedené. Informácie o finančnom agentovi v rozsahu zákonnej povinnosti v úverovej zmluve uvedené sú, čo je nespochybniteľne preukázané. Preto nemôže ísť o ten istý prípad ako absolútne neuvedenie informácií o finančnom agentovi do zmluvy, ktoré vnútroštátna úprava podľa § 11 ods. 1 písm. a) zákona o spotrebiteľských úveroch sankcionuje tým, že sa spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Takáto sankcia by nemohla byť považovaná za primeranú, keďže žalobkyňa mohla riadne posúdiť rozsah svojich budúcich záväzkov. Žalovaný ďalej namietal, že skúmanie bonity klienta nebolo doposiaľ v konaní spochybnené tak zo strany žalobkyne, ako ani zo strany súdu. Pokiaľ teda žalobkyňa v celom konaní nenamietala a nespochybňovala skúmanie bonity z jeho strany, nie je mu zrejmé, voči čomu sa mal brániť a na základe čoho mal dôkazy ohľadne skúmania bonity žalobkyne do konania predkladať. V rámci postupu v poskytovaní úveru napĺňa svoju zákonnú povinnosť preverovania bonity spotrebiteľa dôsledným zisťovaním jeho kreditného skóre, čiže credit scoringu, ktoré zaisťuje oddelenie úverových rizík. Týmto procesom je posudzovaná spotrebiteľova príjmová a výdavková stránka a ďalej sa skúmajú klientske informácie o premenných ako napr. vek, vzdelanie, zdroj príjmov, rodinný stav, počet detí, spôsob bývania a pod. Pre tento účel je využívaný štatistický model, ktorého výstupom je pravdepodobnosť dodržania úverových záväzkov zo strany klienta. Uvedené na základe parametrov vytvorených odbornými zamestnancami vykonáva automatizovaný systém. Pre predchádzanie vzniku omeškania klienta s úhradou splátok zabezpečuje kontrolu bonity klienta, ktorej výsledkom je limit najvyššej mesačnej splátky. V rámci neho je overovaná schopnosť klienta splácať ďalšie finančné záväzky a hradiť nevyhnutné životné výdavky. Je zohľadňované rodinné postavenie klienta, najmä vyživovacia povinnosť, príjem partnera, prípadne ďalšie skutočnosti. Pokiaľ z takto uvedených informácií vznikne pochybnosť o pravosti tvrdenia klienta, pristupuje k žiadosti o predloženie potvrdenia o výške príjmu alebo výpisu z bankového účtu, overenie údajov o zamestnaní a pod. Existenciu prípadných ďalších pochybností ohľadom bonity klienta minimalizuje kontrolou klienta v externých registroch. Využívané sú úverové registre SOLUS a NRKI. Žalobkyňa ako klient pri uzatváraní úverovej zmluvy uviedla, že je zamestnancom na dobu neurčitú, jej čistý mesačný príjem predstavuje výšku 660 eur, pričom žije v domácnosti rodičov, takže nemá žiadne paušálne mesačné výdavky domácnosti. Vzhľadom na výšku úveru, kedy žalobkyni bola poskytnutá suma 6.021 eur, a ďalej s ohľadom na sofistikovanú analýzu, ktorej bola žalobkyňa pri dojednávaní úveru podrobená, splnil podmienky zákona, kedy miera preverenia zodpovedá čiastke, a teda postupoval v danej veci s odbornou starostlivosťou. Zákon apriori nestanovuje povinnosť preskúmania dát, ako veriteľ však v prípadoch pochybností zabezpečuje dodatočné dáta, a to nad rámec svojich povinností. Tiež poukázal na skutočnosť, že v zmysle § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch sa neupravuje spôsob, akým má veriteľ posudzovať schopnosť klienta splácať úver, odkazuje sa len na odbornú starostlivosť. Túto povinnosť si v zmysle zákona dostatočne a dôsledne splnil. Prvoinštančný súd spochybnil aj ďalšiu náležitosť, ktorou je celková čiastka splatná spotrebiteľom. V úverovej zmluve je uvedená výška mesačnej splátky 165,80 eura, počet splátok bol dojednaný na 60. Súčasne je v úverovej zmluve uvedený aj poplatok za poskytnutie úveru uhradený klientom v hotovosti pri podpise úverovej zmluvy vo výške 167,25 eura. Nakoľko ide o poplatok, bol povinný ho v zmysle zákonnej úpravy zahrnúť do celkovej čiastky splatnej spotrebiteľom. Následne je výsledkom suma uvedená v úverovej zmluve ako celková čiastka splatná spotrebiteľom $(165,80 \times 60) + 167,25 = 10.115,25$ eura. Z ním predloženého prehľadu úhrad vyplýva, že žalobkyňa uhradila súhrnne sumu 7.461 eura, pričom úver bol poskytnutý vo výške 6.021 eur. Z uvedeného je zrejmé, že rozdiel medzi sumami $7.461 - 6.021 = 1.440$ nepredstavuje žalobkyňou požadovanú výšku bezdôvodného obohatenia. S uvedeným jeho tvrdením sa však prvoinštančný súd žiadnym spôsobom nevyssporiadal. Ohľadne plynutia subjektívnej dvojročnej premičacej doby uviedol, že za jej začiatok možno považovať práve deň, kedy sa vykonali prvýkrát úhrady bez domnelého právneho dôvodu, keďže skutkové okolnosti boli žalobkyni známe. Žalobkyňa vedela, že plní zo zmluvného vzťahu, vedela, koľko plní a komu plní, keďže pri posudzovaní subjektívnej doby sa nevyžaduje mať znalosť právneho posúdenia veci, ale mať znalosť skutkových okolností vzťahu, z ktorého sa žiada bezdôvodné obohatenie vydať. V tejto súvislosti žalovaný poukázal na rozhodovaciu činnosť krajských a okresných súdov SR. Žalobkyňa v zmluvnom vzťahu vystupovala ako spotrebiteľ - teda slabšia strana. Postavenie slabšej strany však neznamená, že tejto bude poskytnutá bezbrehá ochrana voči dodávateľovi ako strane silnejšej, bez ohľadu na platné právo. U spotrebiteľa ako subjektu týchto vzťahov sa vychádza z definície priemerného

spotrebiteľa, teda spotrebiteľa, ktorý má primerané množstvo informácií a je v rozumnej miere pozorný a obozretný, a to s ohľadom na jeho sociálne a kultúrne faktory a jazykové schopnosti. Od spotrebiteľa sa teda vyžaduje určitá miera pozornosti, ktorá má svoj obraz napríklad v tom, že spotrebiteľ musí vykonať určité kontrolné zisťovania, aký tovar vlastne kupuje, alebo akú zmluvu uzatvára. Žalobkyňa uhradila sumu požičanej istiny vo výške 6.021 eur splátkou splatnou dňa 14. 12. 2016. S ohľadom na uvedené, nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia je po dátume 14. 12. 2018 premlčaný v subjektívnej premlčacej lehote, keď žaloba bola podaná 11. 04. 2019. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, prípadne aby rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu v napadnutých výrokoch zamietne.

3. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedla, že súd prvej inštancie sa dostatočne vysporiadal so skutkovým stavom veci, vyjadreniami strán sporu, všetkými predloženými dôkazmi a dospel k právnomu záveru, že žalovaný sa bezdôvodne obohatil, ako i k záveru, že poskytnutý úver je zo zákona bezúročný a bez poplatkov. Pri vznesenej námietke premlčania žalovaným bolo nutné poukázať súdu na právne znalosti žalovaného pri podpise zmluvy, pretože jedine on sám, ktorý zmluvu pripravoval, mal právne znalosti o tom, či zmluva obsahuje všetky zákonné náležitosti. Ona ako spotrebiteľka a neprávnik, neznalý právnych predpisov tejto inštitúcie, verila, že koná zodpovedne pri uzatváraní zmluvy. Preto je nepochybné, že súd vyhodnotil konanie žalovaného ako úmyselné, minimálne s nepriamym úmyslom spotrebiteľa poškodiť. Navrhla napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdiť.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania žalovaného (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP), prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania a po prejednaní veci dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutých vyhovujúcich výrokoch spolu so súvisiacim výrokom o náhrade trov konania je potrebné v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b/, c/ CSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Z obsahu spisu v prejednávanej veci vyplýva, že žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 11. 04. 2019 domáhala, aby súd zaviazal žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1.555,52 eura, vrátane náhrady trov konania. Zároveň žiadala určiť, že úver zo zmluvy č. SUA13/005422 zo dňa 05. 11. 2013, uzatvorený medzi stranami sporu, je bezúročný a bez poplatkov. V žalobe dôvodila, že ako dlžník so žalovaným ako veriteľom uzavrela dňa 05. 11. 2013 Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. SUA13/005422 prostredníctvom spoločnosti Daniel Kopáčik-BRIAM, Kráľová nad Váhom 633, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru na nákup motorového vozidla značky Volkswagen Golf V Diesel 2.0 TDI Sportline v hodnote 6.690 eur. Dňa 05. 11. 2013 bola uhradená aj mimoriadna splátka, takzvaná akontácia vo výške 669 eur, ktorá bola odrátaná od celkovej ceny vozidla. Celková výška spotrebiteľského úveru bola veriteľom vyrátaná v sume 6.021 eur ako doplatok za cenu vozidla po odrátaní akontácie, s úrokovou sadzbou 21,925509% ročne a RPMN vo výške 25,96%, s tým, že úver bude splácaný v 60-tich mesačných splátkach, každá vo výške 165,80 eura. Celková čiastka splatená spotrebiteľom tak predstavuje sumu 9.948 eur. Splatenie úveru bolo zabezpečené prevodom vlastníctva na predmetné vozidlo a zároveň aj zrážkami zo mzdy. Žalobkyňa uviedla, že zmluvu podpísala v dobrej viere, že je to práve veriteľ, ktorý by mal postupovať s odbornou starostlivosťou, v súlade s dobrými mravmi, a preto nemala žiadnu pochybnosť o tom, že veriteľ nebude mať v úmysle zavádzať prostredníctvom nejasných a nezrozumiteľných informácií o výške úveru, ktorú ona nemala možnosť v danej chvíli ovplyvniť. Zmluva bola vopred pripravená v neprospech spotrebiteľa. Na úvere uhradila spolu s upomienkami 7.576,72 eura. Stratila schopnosť splácať úver a napriek uvedeným úhradám jej bola doručená žiadosť o odovzdanie vozidla a predbežná kalkulácia záväzku vo výške 3.854,04 eura. Zabezpečenie záväzku voči spotrebiteľovi formou záložného práva na motorové vozidlo považuje za neprijateľnú zmluvnú podmienku, pretože sa tým nerešpektuje vyváženosť medzi predmetom úverovej zmluvy, čo sa týka výšky úveru a jeho príslušenstva a predmetom zálohy, ktorá sa týka hnuťelného majetku, ktorý môže byť v ďaleko vyššej hodnote než je výška plnenia spotrebiteľa z úverovej zmluvy, čo sa prieči dobrým mravom. Tiež poukázala na to, že z dikcie zákona jasne vyplýva, že do výpočtu RPMN musí byť zahrnutý každý poplatok a náklad, ktorý musí dlžník v súvislosti s úverom zaplatiť, ak je tento veriteľovi známy. V danej veci úver mal byť vo výške 6.021 eur a náklady spojené s poskytnutím tohto úveru sú podľa veriteľa 4.094,25 eura. Namietala tak skutočnú výšku úveru, ktorá jej bola poskytnutá. Bol jej poskytnutý úver v krátkej forme, nemá možnosť využiť celú deklarovanú sumu istiny. Postup žalovaného pri uzatváraní zmluvy hodnotí ako nekalú obchodnú praktiku v rozpore

s požiadavkou odbornej starostlivosti, ktorú možno rozumne očakávať od predávajúceho pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi. Tento jej neposkytol úplné, presné a jasné údaje o náležitostiach spotrebiteľskej zmluvy, nepodal jej podstatné informácie a tým zapríčinil, že ako spotrebiteľ urobila rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktorú by inak neurobila. Uvedené skutočnosti majú za následok, že úver je bezúročný a bez poplatkov. Do podania žaloby tak uhradila o 1.555,52 eura viac ako jej bolo poskytnuté a tento rozdiel predstavuje bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného, ktoré žiadala vydať.

6. Odvolací súd po preskúmaní veci a konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že pre posúdenie danej veci bolo rozhodujúce posúdenie dvoch skutočností, a jednak toho, či uplatnený nárok žalobkyne (vzhľadom na vznesenú námietku premlčania žalovaným) nie je premlčaný, a jednak toho, či je možné zmluvu uzatvorenú medzi stranami sporu považovať za bezúročnú a bez poplatkov.

7. Dôvodom, pre ktorý odvolací súd pristúpil k zrušeniu napadnutého rozhodnutia (v jeho vyhovujúcich výrokoch), bolo to, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie podľa názoru odvolacieho súdu v posúdení otázky premlčania nároku žalobkyne na uplatnené plnenie, ktorú otázku premlčania nároku žalobkyne na plnenie je potrebné z hľadiska procesnej hospodárnosti konania riešiť primárne, neodôvodnil tak, aby jeho závery poskytovali jasnú a jednoznačnú odpoveď na nastolené argumentačné otázky.

8. Premlčanie ako objektívna právna skutočnosť sama osebe nespôsobuje zánik práva, ale bráni jeho vymáhateľnosti. Ide o subjektívne právo dlžníka vzniesť po uplynutí premlčacej doby (§ 101 až § 110 OZ) na súde námietku proti uplatneniu práva (tzv. námietka premlčania). Pokiaľ túto námietku dlžník použije, súd nemôže premlčané právo (pohľadávku) priznať. Súd nie je oprávnený z úradnej moci (ex offo) skúmať, či uplatnené právo je premlčané, ak túto námietku dlžník nevzniesol. Dôkazné bremeno postihuje toho účastníka, ktorému je existencia skutočnosti, o ktorej tvrdí, že nastala, na prospech. V prípade námietky premlčania znáša taký účastník dôkazné bremeno o skutočnostiach, s ktorými zákon spája začiatok a plynutie premlčacej doby. Námietka premlčania je bezdôvodná, ak z obsahu spisu a skutkových zistení súdu prvej inštancie nemožno bez ďalších okolností a dôkazov posúdiť premlčanie práva, t. j. že márne uplynula premlčacia doba.

9. Oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď skutočne zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia, t. j. keď nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného. To, kedy sa oprávnený dozvedel, ako takýto jeho nárok vyplývajúci z týchto skutkových okolností, možno právne kvalifikovať, nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby vôbec relevantné.

10. V kontexte vyššie uvedeného, podľa názoru odvolacieho súdu potom záver súdu prvej inštancie v otázke posúdenia premlčania vyhodnotil ako nedostatočne odôvodnený, keď z rozhodnutia súdu prvej inštancie nie je zjavné, kedy presne podľa jeho záverov žalobkyňa nadobudla vedomosť o skutkových okolnostiach vzniku bezdôvodného obohatenia, pretože súd prvej inštancie v rozsudku tento moment, len na základe nepresného udania žalobkyne, charakterizoval tak, že sa tak stalo v mesiaci júl 2017 a následne od tohto časového údajja začal počítať plynutie subjektívnej premlčacej doby. Je však potrebné uviesť, že z hľadiska posúdenia plynutia premlčacej doby je jej počiatok nutné ohraničiť konkrétnym dátumom, a nie tak, ako to urobil súd prvej inštancie, preberajúc nepresné tvrdenia žalobkyne, nepočítal plynutie premlčacej doby od konkrétneho dňa predstavujúceho počiatok jeho plynutia. Takéto počítanie plynutia premlčacej doby nie je prípustné a neposkytuje jednoznačnú odpoveď na to, kedy presne subjektívna premlčacia doba, vzhľadom na dátum podania žaloby, mala, resp. nemala uplynúť. V tomto ohľade odvolací súd opätovne zdôrazňuje to, že z hľadiska vedomosti oprávnenej osoby o vzniku bezdôvodného obohatenia sú rozhodujúce skutkové okolnosti, a nie to, ako tieto okolnosti možno právne kvalifikovať. V tomto kontexte je potom potrebné na okamih žalobkyne o jej vedomosti o vzniku bezdôvodného obohatenia nazerať.

11. Dôvodom, pre ktorý odvolací súd tiež pristúpil k zrušeniu napadnutého rozhodnutia v jeho vyhovujúcich výrokoch, bola i skutočnosť, že s posúdením spotrebiteľského úveru súdom prvej inštancie ako bezúročného a bez poplatkov, z dôvodov, ktoré uviedol súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí, sa odvolací súd nestotožňuje.

12. Pokiaľ súd prvej inštancie považoval poskytnutý spotrebiteľský úver za bezúročný a bez poplatkov, pretože v uzavretej zmluve absentuje zákonná náležitosť v zmysle ustanovenia § 9 ods. 2 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, takýto záver súdu prvej inštancie odvolací súd nepovažoval za správny.

13. Ustanovenie § 9 ods. 2 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch vyžaduje, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere, v prípade, že je uzavieraná prostredníctvom finančného agenta, obsahovala aj údaje o ňom, a to v rozsahu údajov ako u veriteľa, podľa toho, či ide o finančného agenta, právnickú osobu alebo fyzickú osobu. Táto zákonná požiadavka súčasne neustanovuje, že údaje o finančnom agentovi musia vyplývať zo záhlavia zmluvy, tak ako na jej naplnenie nazeral súd prvej inštancie. Z obsahu uzavretej zmluvy je pritom nesporné, že údaje o finančnom agentovi, tak ako ich vyžaduje ustanovenie § 9 ods. 2 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z. z. sú uvedené hneď v bode 2.2 predmetnej zmluvy, a to uvedením obchodného mena agenta, miesta jeho podnikania a identifikačného čísla, a preto podľa názoru odvolacieho súdu, na rozdiel od súdu prvej inštancie, nie je možné konštatovať, že uzavretá zmluva by túto zákonnú požiadavku náležitosti zmluvy nenaplnila. Odvolací súd potom mal za to, že záver súdu prvej inštancie, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov, pretože neobsahuje zákonnú náležitosť zmluvy v zmysle ustanovenia § 9 ods. 2 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z. z. nie je správny.

14. Vo vzťahu ku konštatovaniu súdu prvej inštancie, že spotrebiteľský úver je v zmysle ustanovenia § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. bezúročným a bez poplatkov tiež preto, že zo strany veriteľa došlo k hrubému porušeniu povinnosti podľa § 7 ods. 1 (veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou pri posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať úver), odvolací súd konštatuje, že i v tomto ohľade je potrebné považovať odvolanie žalovaného za dôvodné.

15. Vychádzajúc z obsahu spisu v prejednávanej veci, vrátane priebehu pojednávania na súde prvej inštancie, je zrejmé, že dôvodom, pre ktorý žalobkyňa namietala bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru, nebola tá skutočnosť, že by veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou pri posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať úver. Za takejto situácie potom logicky procesná obrana žalovaného v tomto konaní nesmerovala k preukazovaniu opaku. Rovnako, pokiaľ súd prvej inštancie na pojednávaní prezentoval svoje predbežné právne závery tak (ako to vyplýva z jeho nahrávky), že za spornú nepovažoval skutočnosť, že by veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou pri posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať úver, a teda, že by došlo k naplneniu ustanovenia § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z., nemožno potom od strán sporu, predovšetkým žalovaného požadovať, aby zameral dokazovanie na skutočnosti, ktoré neboli vyhodnotené súdom ako sporné. Na uvedenom nič nemení ani to, či žalovaný bol prítomný na pojednávaní, na ktorom súd prvej inštancie svoje predbežné právne závery predniesol (resp. vo vzťahu k nastolenej právnej otázke nepredniesol), alebo nie. Účelom oboznámenia strán sporu s tzv. predbežným právnym posúdením veci je zameranie dokazovania na sporné skutočnosti tak, aby sa vyslovený predbežný názor sudcu potvrdil alebo vyvrátil. Predvídateľné je potom také rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup pri konaní a rozhodovaní. Strany sporu by nemali byť zaskočené možným iným právnym posúdením veci súdom bez toho, aby im bolo umožnené tvrdiť skutočnosti významné z hľadiska sudcovho právneho názoru a navrhnúť k ich preukázaniu dôkazy. Súd prvej inštancie vo vzťahu k nastolenej právnej otázke o aplikácii ustanovenia § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. v spojitosti s ustanovením § 7 ods. 1 predmetného zákona nepostupoval procesne správne a jeho právne závery vyplývajúce z napadnutého rozhodnutia sú prekvapivé, tak ako na uvedené dôvodne poukázal žalovaný. Navyše, nemožno konštatovať ani to, že žalovaný ako dodávateľ v tomto ohľade neuniesol dôkazné bremeno, pretože toto konštatovanie by bolo namieste len v tom prípade, ak by spornosť tejto skutočnosti v konaní bola zrejmalá a ak by za takejto situácie žalovaný neuplatnil účinný prostriedok procesnej obrany, čo sa však nestalo. Uvedený nesprávny postup súdu prvej inštancie bol ďalším dôvodom, prečo odvolací súd pristúpil k zrušeniu rozhodnutia súdu prvej inštancie v jeho napadnutých vyhovujúcich výrokoch.

16. Záverom odvolací súd poukazuje na nesprávny záver súdu prvej inštancie vyslovený v bode 27. odôvodnenia rozhodnutia vo vzťahu k celkovej čiastke, ktorú má spotrebiteľ zaplatiť, keď súd prvej inštancie nesprávne k sume získanej úhradou 60 splátok vo výške 165,80 eura (9.948 eur) pripočítal uhradenú akontáciu žalobkyňou v hotovosti vo výške 669 eur, ktorá suma nebola poskytnutá žalovaným a netvorí predmet úveru. Súd prvej inštancie potom nesprávne konštatoval rozpor medzi sumami 10.617 eur (9.948 + 669) a sumou 10.115,25 eura, ktorá vyplýva zo zmluvy ako celková čiastka splatná

spotrebiteľom, ku ktorej výpočtu možno dospieť tak, že k sume predstavujúcej 60 splátok po 165,80 eura (9.948 eur) bude pripočítaný náklad, ktorý žalobkyňa vynaložila na poplatok za poskytnutie úveru vo výške 167,25 eura, čo potom správne predstavuje sumu 10.115,25 eura ako celkovú čiastku, ktorú musí žalobkyňa zaplatiť.

17. Všetky vyššie konštatované dôvody viedli odvolací súd k postupu v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b/, c/ CSP a k zrušeniu rozhodnutia súdu prvej inštancie v jeho napadnutých vyhovujúcich výrokoch, ako i v súvisiacom výroku o náhrade trov konania a vráteniu veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).